

Această curbă teoretică are valoare atât statistică cât și indicativă. Astfel, curba reală se compară cu cea teoretică și se deprind concluziile respective. În baza acestor coordonate poate fi reprezentată grafic curba teoretică a cifrei de afaceri. Curba reală, specifică fiecărei întreprinderi nu se identifică perfect cu cea teoretică deși tendința se menține. Mai mult, curba reală a unei societăți poate înregistra modificări și de la o perioadă de timp la alta. În funcție de poziția graficului efectiv în raport cu cel teoretic se fac interpretări asupra structurii activității economice. Astfel: când curba reală este situată deasupra curbei teoretice, clienții grupei A dețin o pondere foarte importantă în cifra de afaceri, iar numărul acestora este redus. Când curba reală se află sub curba teoretică, societatea are un număr mare de clienți în grupele B și C.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T2-6. Ce semnifică următoarea situație degajată din analiza structurală a cifrei de afaceri pe produse:

Indicator	Perioada precedentă	Perioada curentă
Coeficientul Gini-Struck	0,76	0,20

- a) a crescut gradul de concentrare a activității;
- b) cifra de afaceri se realizează preponderent pe seama unui singur produs;
- c) a avut loc un proces de redistribuire a vânzărilor între produse, așa încât majoritatea produselor dețin ponderi relativ apropiate;
- d) există o distribuție uniformă pe clase de produse care contribuie la realizarea cifrei de afaceri.

2.2.3 Analiza factorială a cifrei de afaceri

Analiza factorială a cifrei de afaceri se realizează diferențiat de la un domeniu de activitate la altul (producție, comerț, turism etc.) întrucât factorii de influență și relațiile de cauzalitate sunt specifice acestuia.

Analiza factorială a cifrei de afaceri începe prin determinarea modelului analizei factoriale, ca relație matematică între factorii care influențează variația cifrei de afaceri, și a schemei sinoptice a sistemului de factori determinat anterior.

Ca principale modele de analiză pentru activitatea industrială pot fi utilizate:

$$CA = \sum q \times p$$

$$CA = Q \times \bar{p}$$

$$CA = \overline{Ns} \times \frac{Q_f}{Ns} \times \frac{CA}{Q_f}$$

$$CA = \overline{Ns} \times \frac{\overline{Mf}}{\overline{Ns}} \times \frac{\overline{Mf'}}{\overline{Mf}} \times \frac{Qf}{\overline{Mf'}} \times \frac{CA}{Qf}$$

Unde

CA - cifra de afaceri

q - cantitatea vândută

p - prețul de vânzare fără TVA

Q - cantitatea totală vândută

p - prețul mediu de vânzare fără TVA

\overline{Mf} - valoarea medie a mijloacelor fixe

$\overline{Mf'}$ - valoarea medie a mijloacelor fixe productive

\overline{Ns} - numărul mediu de angajați

$\frac{Qf}{\overline{Ns}}$ - productivitatea medie anuală a muncii

$\frac{CA}{Qf}$ - gradul de valorificare a producției obținute

Modelul pe care îl propunem spre studiu este utilizat în întreprinderile cu activitate de producție. Sistemul de factori de influență se determină plecând de următorii indicatori: cifra de afaceri, producția fabricată, numărul de salariați, valoarea mijloacelor fixe și valoarea mijloacelor fixe active. Acesta este alcătuit din:

- producția fabricată, care influențează în mod direct vânzările unei întreprinderi;
- forța de muncă prin numărul de angajați în procesul de producție și, ca o consecință firească, nivelul productivității muncii. Nivelul productivității muncii este influențat, la rândul său, de gradul de înzestrare tehnică și, respectiv, de influența pe care o are ponderea mijloacelor fixe productive asupra acestuia. În analiză, se urmăresc în mod distinct aceste influențe, precum și cea a randamentului mijloacelor fixe active asupra productivității muncii.
- gradul de valorificare a producției obținute și destinate livrării.

În acest sens, se utilizează următorul model de analiză:

$$CA = \overline{Ns} \times \frac{Qf}{\overline{Ns}} \times \frac{CA}{Qf} = \overline{Ns} \times \left(\frac{\overline{Mf}}{\overline{Ns}} \times \frac{\overline{Mf'}}{\overline{Mf}} \times \frac{Qf}{\overline{Mf'}} \right) \times \frac{CA}{Qf}$$

unde:

\overline{Ns} - numărul mediu al personalului;

$\frac{Qf}{\overline{Ns}}$ - productivitatea medie anuală a muncii;

$\frac{CA}{Qf}$ - gradul de valorificare producției marfă fabricate

$\frac{\overline{Mf}}{\overline{Ns}}$ - gradul de înzestrare tehnică a muncii;

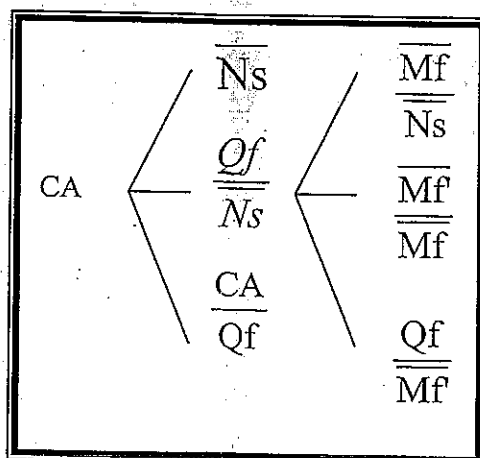
$\frac{\overline{Mf'}}{\overline{Mf}}$ - ponderea mijloacelor fixe direct productive în total mijloace fixe;

$\frac{Qf}{\overline{Mf'}}$ - randamentul mijloacelor fixe direct productive.

Indicatorii folosiți în cadrul acestui model de analiză sunt preluați din situațiile financiare anuale ale întreprinderii.

Tabel 0-1

Nr. crt.	Indicatori	UM	Perioada precedentă	Perioada curentă
1.	Cifra de afaceri	lei	2.707.200,00	2.887.500,00
2.	Producția marfă fabricată	lei	2.880.000,00	2.750.000,00
3.	Numărul mediu de personal	pers	24	22
4.	Valoarea medie anuală a mijloacelor fixe	lei	50.640,00	49.500,00
5.	Valoarea medie anuală a mijloacelor fixe direct productive	lei	36.000,00	39.285,71
6.	Productivitatea medie anuală a muncii	lei/pers	120.000,00	125.000,00
7.	Gradul de înzestrare tehnică a muncii	lei/pers	2.110,00	2.250,00
8.	Pondere mijloacelor fixe direct productive în total mijloace fixe		0,71	0,79
9.	Randamentul mijloacelor fixe direct productive		80,00	70,00
10.	Gradul de valorificare a producției marfă fabricate		0,94	1,05

Metodologia de analiză a cifrei de afaceri, după modelul prezentat și cuantificarea factorilor se prezintă astfel:

$$\Delta CA = CA_1 - CA_0 = 180.300,00 \text{ lei, din care datorită:}$$

1) Influența modificării numărului mediu de personal asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\overline{Ns}} = (\overline{Ns}_1 - \overline{Ns}_0) \times \frac{Qf_0}{\overline{Ns}_0} \times \frac{CA_0}{Qf_0} = -225.600,00 \text{ lei}$$

2) Influenței modificării productivității medii anuale a muncii asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\frac{\overline{Qf}}{\overline{Ns}}} = \overline{Ns}_1 \times \left(\frac{\overline{Qf}_1}{\overline{Ns}_1} - \frac{\overline{Qf}_0}{\overline{Ns}_0} \right) \times \frac{CA_0}{Qf_0} = 103.400,00 \text{ lei, din care:}$$

2.1) Influența modificării gradului de înzestrare tehnică a forței de muncă asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\frac{\overline{Mf}}{\overline{Ns}}} = \overline{Ns}_1 \times \left[\left(\frac{\overline{Mf}_1}{\overline{Ns}_1} - \frac{\overline{Mf}_0}{\overline{Ns}_0} \right) \times \frac{\overline{Mf}_0'}{\overline{Mf}_0} \times \frac{Qf_0}{\overline{Mf}_0} \right] \times \frac{CA_0}{Qf_0} = 164.655,92 \text{ lei}$$

2.2) Influența modificării compoziției tehnologice a mijloacelor fixe asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\frac{Mf}{Mf}} = \overline{Ns}_1 \times \left[\frac{\overline{Mf}_1}{\overline{Ns}_1} \times \left(\frac{\overline{Mf}_1'}{\overline{Mf}_1} - \frac{\overline{Mf}_0'}{\overline{Mf}_0} \right) \times \frac{Qf_0}{\overline{Mf}_0} \right] \times \frac{CA_0}{Qf_0} = 308.029,79 \text{ lei}$$

2.3) Influența modificării randamentului mijloacelor fixe active asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\frac{Qf}{Mf}} = \overline{Ns}_1 \times \left[\frac{\overline{Mf}_1}{\overline{Ns}_1} \times \frac{\overline{Mf}_1'}{\overline{Mf}_1} \times \left(\frac{Qf_1}{\overline{Mf}_1} - \frac{Qf_0}{\overline{Mf}_0} \right) \right] \times \frac{CA_0}{Qf_0} = -369.285,71 \text{ lei}$$

3) Influența modificării gradului de valorificare a producției exercițiului asupra cifrei de afaceri:

$$\Delta CA_{\frac{CA}{Qf}} = \overline{Ns}_1 \times \frac{Qf_1}{\overline{Ns}_1} \left(\frac{CA_1}{Qf_1} - \frac{CA_0}{Qf_0} \right) = 302.500,00 \text{ lei}$$

Cifra de afaceri a înregistrat față de anul precedent o creștere în valoare absolută de 180.300,00 lei, respectiv cu 6,66%, fapt ce poate fi apreciat ca o dinamică pozitivă.

Reducerea numărului mediu de salariați cu două persoane, în condițiile menținerii constante a celorlalți factori de influență, a determinat o diminuare a cifrei de afaceri cu 225.600,00 lei.

Creșterea cifrei de afaceri s-a datorat creșterii factorului calitativ productivitatea muncii. Productivitatea muncii, care a crescut cu 4,17 % față de anul precedent în condițiile scăderii personalului cu 8,33%. Influența exercitată de către creșterea productivității muncii de la 120.000,00 lei la 125.000,00 lei asupra dinamicii producției fabricate și implicit asupra cifrei de afaceri, impune analiza factorilor indirecti care au determinat evoluția acestui indicator.

Dezvoltând analiza pe factori de gradul doi se observă că sporirea productivității muncii a fost consecința creșterii gradului de înzestrare tehnică a muncii, îmbunătățirii structurii mijloacelor fixe în sensul sporirii ponderii mijloacelor fixe direct productive în total mijloace fixe, constatându-se și o situație nefavorabilă și anume reducerea eficienței mijloacelor fixe productive.

Comparativ cu perioada precedentă, gradul de înzestrare tehnică a muncii a crescut și s-a reflectat în mod favorabil asupra cifrei de afaceri, prin creșterea acesteia cu 164.655,92 lei. Întreprinderea și-a luat măsuri nu numai de raționalizare a utilizării factorului muncă prin reducerea personalului cât și prin achiziționarea de active fixe productive (o creștere de 9,13%).

Structura mijloacelor fixe s-a modificat în favoarea celor direct productive a determinat majorarea cifrei de afaceri cu 308.029,79 lei.

Randamentul mijloacelor fixe direct productive a scăzut în perioada curentă față de perioada precedentă cu 12,50%, iar influența asupra cifrei de afaceri a fost de -369.285,71 lei. Situația se apreciază nefavorabilă deoarece eficiența utilizării mijloacelor fixe s-a diminuat, o astfel de stare pe termen lung conducând la creșterea semnificativă a costurilor de producție și la diminuarea indicatorilor de performanță

Gradul de valorificare a producției (factor calitativ direct) a exercitat o acțiune pozitivă asupra evoluției cifrei de afaceri (302.500,00 lei), societatea reușind să valorifice produse și din stocurile perioadelor precedente. Creșterea cifrei de afaceri poate fi considerată ca fiind o situație pe deplin pozitivă din punct de vedere comercial, atâta timp cât gradul de valorificare a producției fabricate se menține supraunitar.

Explicarea și aprecierea argumentată a sensului și intensității acțiunii factorilor direcți asupra dinamicii cifrei de afaceri trebuie să ia în considerare atât conexiunile și mecanismele sistemului cauzal în care au fost antrenați, cât și cerința esențială a creșterii economice a întreprinderii în condiții de eficiență sporită.

Ca măsuri pentru creșterea vânzărilor și implicit a cifrei de afaceri se recomandă:

- dimensionarea producției și a structurii acesteia în raport cu cererea, prin încheierea unor contracte ferme cu beneficiarii;
- diversificarea ofertei;
- îmbunătățirea calității produselor fabricate etc.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

- T2-7. Situația Indicele producției marfă fabricate= 107%, Indicele numărului mediu de salariați = 103%, Indicele randamentului mijloacelor fixe= 98%, indică:
- creșterea valorii medii a mijloacelor fixe, a gradului de înzestrare tehnică și a productivității anuale a muncii;
 - diminuarea valorii medii a mijloacelor fixe, a productivității anuale a muncii și creșterea gradului de înzestrare tehnică;
 - diminuarea valorii medii a mijloacelor fixe și creșterea productivității anuale a muncii ;
 - creșterea valorii medii a mijloacelor fixe, reducerea productivității anuale a muncii și a gradului de înzestrare tehnică

2.2.4 Reflectarea cifrei de afaceri în principalii indicatori economico-financiari ai firmei

Creșterea sau reducerea cifrei de afaceri se reflectă în mod favorabil sau nu asupra următorilor indicatori care caracterizează performanțele unei întreprinderi:

- asupra profitului brut:
$$\frac{(CA_1 - CA_0) Rv_0}{100}$$
- asupra ratei rentabilității economice a activului:
$$\frac{(CA_1 - CA_0) Rc_0}{A_1} \times 100$$
- asupra ratei rentabilității financiare a capitalului permanent:
$$\frac{(CA_1 - CA_0) Rc_0}{Kp_1} \times 100$$
- asupra vitezei de rotație a activelor circulante:
$$\frac{Ac_0 \times T}{CA_1} - \frac{Ac_0 \times T}{CA_0}$$
- asupra imobilizării de mijloace circulante:
$$\left(\frac{Ac_0 \times T}{CA_1} - \frac{Ac_0 \times T}{CA_0} \right) \frac{CA_1}{T}$$
- asupra eficienței mijloacelor fixe (cifra de afaceri la 1000 lei mijloace fixe):
$$\frac{(CA_1 - CA_0)}{Mf_1} \times 1000$$
- asupra eficienței activelor de exploatare:
$$\frac{(CA_1 - CA_0)}{Ae_1} \times 1000$$

- asupra eficienței muncii (profitului pe salariat):
- asupra valorii adăugate aferente cifrei de afaceri:
 γ valoarea adăugată la un leu cifră de afaceri

$$\frac{(CA_1 - CA_0) R_{c_0}}{Ns_1} \times 100$$

$$(CA_1 - CA_0) \gamma_0$$

2.3 Analiza diagnostic a valorii adăugate

Concepte:

- Valoarea adăugată (VA) exprimă surplusul de venituri peste valoarea consumurilor provenite de la terți, respectiv nivelul valorii nou create de întreprindere în cursul desfășurării procesului de producție, creată prin valorificarea resurselor tehnice, umane și financiare ale întreprinderii.
- *Valoarea adăugată* reflectă dimensiunea reală a activității întreprinderii și reprezintă plusul de bogăție obținut peste consumurile intermediare provenite de la terți, prin valorificarea tuturor resurselor economice proprii.

Utilitatea valorii adăugate:

1. Valoarea adăugată permite aprecierea contribuției întreprinderii la realizarea produsului intern brut și evidențierea gradului de integrare pe verticală, prin raportarea la producție.
2. Beneficiarii valorii adăugate sunt: personalul, acționarii, statul, instituțiile de credit și întreprinderea.

Valoarea adăugată poate fi determinată prin două metode:

a) **Metoda sintetică**, care tratează valoarea adăugată ca diferența între volumul producției exercițiului (Q_e), ca indicator global al activității de producție și comercializare desfășurată de o întreprindere, și valoarea consumurilor intermediare (CI).

$$VA = Q_e - CI$$

Unde: Q_e reprezintă valoarea producției exercițiului

CI consumurile intermediare de la terți

Consumurile intermediare sau consumurile de la terți reprezintă valoarea stocurilor și a serviciilor achiziționate de la terți în scopul asigurării necesarului pentru activitatea de producție.

Dacă pe lângă activitatea productivă, întreprinderea desfășoară și o activitate de comerț, valoarea adăugată a întregii activități se determină prin însumarea valorii producției exercițiului (Q_e) cu valoarea marjei comerciale (M_c) și scăderea consumurilor intermediare (CI). Marja comercială reprezintă diferența dintre valoarea mărfurilor vândute și costul acestora.

$$VA = (Q_e + M_c) - CI$$

Unde: M_c marja comercială

b) **Metoda aditivă** presupune însumarea tuturor elementelor constitutive ale valorii adăugate, și anume: cheltuielile efectuate cu remunerarea forței de muncă (fondul de salarii și cheltuielile cu asigurările sociale aferente fondului de salarii, conform reglementărilor în vigoare), valoarea amortizărilor și provizioanelor, valoarea impozitelor și taxelor (fără TVA și impozitul pe profit), cheltuielile cu dobânzile și rezultatului din exploatare recalculat.

Prin analiza diagnostic a valorii adăugate se obțin informații despre nivelul de performanță tehnico-productivă, economică și financiară al activităților economice.

Pe baza rezultatelor analizei diagnostic a valorii adăugate se iau toate deciziile necesare în vederea creșterii productivității muncii și reducerea consumurilor de la terți, respectându-se în același timp calitatea producției, element esențial în competiția concurențială. Analiza valorii

adăugate ne poate conduce la concluzii privind necesitatea re tehnologizării și modernizării procesului de producție.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T2-8. Valoarea adăugată se definește ca fiind:

- a) plusul de încasări din vânzările firmei;
- b) creșterea de valoare obținută prin activitățile de producție și comercializare ale firmei;
- c) diferența dintre producția exercițiului și cheltuielile totale de exploatare;
- d) volumul total de activitate al firmei.

2.3.1 Analiza structurii și dinamicii valorii adăugate

Se realizează prin utilizarea următoarelor procedee:

- modificarea absolută;
- indicii de dinamică cu bază fixă și în lanț;
- ratele valorii adăugate.

Analiza valorii adăugate se poate face, fie sub aspectul modului de realizare a prevederilor, fie în dinamică (față de o perioadă precedentă). Studiul valorii adăugate prin urmărirea dinamicii sale și prin gradul de realizare a valorii previzionate, creează premisele explicării modificărilor intervenite în structura sa și posibilitatea direcționării evoluției viitoare.

Analiza valorii adăugate sub aspect structural urmărește determinarea ponderii pe care o au în componența acesteia elementele structurale utilizate în calculul indicatorului prin metoda aditivă, respectiv fondul de salarii și fiecare categorie de cheltuieli cu asigurările sociale aferente fondului de salarii, amortizarea mijloacelor fixe, provizioanele, cheltuielile cu dobânzile, taxele și impozitele, precum și profitul. În ceea ce privește cheltuielile cu personalul și amortizarea se urmărește menținerea acestora sub limitele previzionate.

Analiza structurală este combinată cu analiza dinamică, în scopul urmăririi evoluției în timp a fiecărui element component. Este o condiție esențială ca ponderea structurală a unor cheltuieli, ce pot fi riguros controlate să scadă, acest lucru reflectându-se favorabil în creșterea profitului ca element component al valorii adăugate.

Ratele valorii adăugate:

- Rata medie a valorii adăugate aferente cifrei de faceri sau gradul de integrare pe verticală
$$\bar{R}_{VA} = \frac{VA}{CA} \times 100$$
, dacă valoarea tinde către 100 înseamnă că există un grad ridicat de integrare. Acesta trebuie corelat cu rata cheltuielilor totale, rata rentabilității și a profitului. În mod similar, în cazul firmelor cu activitate de producție, cu ciclu lung de fabricație,

$\overline{R}_{VA} = \frac{VA}{Q_e} \times 100$. Cu cât gradul de integrare este mai mare cu atât este mai mare gradul de valorificare a resurselor tehnice, umane și financiare.

- Ratele de structură sau ratele de remunerare ale valorii adăugate se construiesc pe baza elementelor componente ale valorii adăugate:

- rata de remunerare a personalului $R_p = \frac{Ch \text{ sal} + \text{elem aferente}}{VA} \times 100$

- rata de remunerare a statului $R_s = \frac{\text{Impozite si taxe}}{VA} \times 100$

- rata de remunerare a creditorilor $R_c = \frac{\text{Dobanzi}}{VA} \times 100$

- rata de remunerare a acționarilor $R_a = \frac{\text{Dividende}}{VA} \times 100$

- rata de remunerare a întreprinderii $R_i = \frac{\text{Profit net}}{VA} \times 100$

- rata de remunerare a capitalului tehnic $R_{am} = \frac{\text{Cheltuieli cu amortizarea}}{VA} \times 100$

Evoluția acestor rate se studiază în paralel cu alți indicatori de eficiență (productivitatea muncii, randamentul activelor imobilizate ș.a.).

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T2-9. Raportul dintre valoarea adăugată și cifra de afaceri ($\frac{V_a}{CA} \times 100$), reprezintă:

- contribuția personalului la formarea valorii adăugate;
- gradul de valorificare a producției exercițiului;
- rata de remunerare a statului;
- gradul de integrare pe verticală;

2.3.2 Analiza factorială a valorii adăugate

Scopul analizei factoriale este determinarea abaterilor valorii adăugate de la baza de comparație, estimarea contribuției diferiților factori de influență la formarea și modificarea indicatorului analizat și identificarea soluțiilor de redresare a activității economice viitoare.

Din punct de vedere factorial, valoarea adăugată se poate analiza pe baza modelelor:

$$VA = Q_e \times \left(1 - \frac{M}{Q_e} \right) = Q_e \times \overline{va}$$

$$VA = T \times \frac{Q_e}{T} \times \frac{VA}{Q_e} = T \times \overline{Wh} \times \overline{va}$$

$$VA = T \times \frac{Q_e}{T} \times \frac{\sum g_i \times va_i}{100} = T \times \overline{Wh} \times \frac{\sum g_i \times va_i}{100}$$

$$VA = N \times t \times \overline{Wh} \times \frac{\sum g_i \times va_i}{100}$$

$$VA = \overline{Ns} \times \frac{\overline{Mf}}{\overline{Ns}} \times \frac{\overline{Mf}}{\overline{Mf}} \times \frac{Q_e}{\overline{Mf}} \times \frac{VA}{Q_e}$$

Unde: Q_e - producția exercițiului

va - valoarea medie adăugată la 1 leu producție a exercițiului

T - fondul total de timp de muncă

g_i - structura producției exercițiului

\overline{Mf} valoarea medie a mijloacelor fixe

$\overline{Mf'}$ valoarea medie a mijloacelor fixe productive

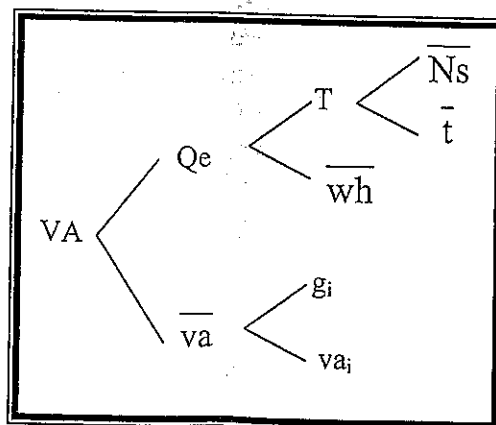
\overline{Ns} numărul mediu de angajați (personal)

Aplicație privind analiza valorii adăugate

Tabel 0-2

Nr.crt.	Indicatori	UM	Perioada precedentă	Perioada curentă
1	Producția exercițiului	lei	4.810.000,00	5.719.000,00
2	Consumurile provenite de la terți	lei	1.924.000,00	1.887.270,00
3	Numărul mediu de personal	pers	40	43
4	Timpul total de muncă	ore	74.000,00	81.700,00
5	Valoarea adăugată medie recalculată la un leu producție a exercițiului	Lei		0,68
6	Valoarea adăugată	Lei	2.886.000,00	3.831.730,00
7	Timpul lucrat de un salariat	ore	1.850,00	1.900,00
8	Productivitatea medie orara	Lei/oră	65,00	70,00
9	Valoarea adăugată medie la un leu producție a exercițiului		0,60	0,67

Modelul propus spre studiu este specific întreprinderilor care desfășoară activitate de producție sau prestări servicii. Indicatorii în funcție de care se determină factorii de influență sunt: producția exercițiului, consumuri de la terți, numărul de salariați și timpul lucrat de fiecare salariat. Sistemul de factori se compune din factori cu influență directă, care sunt producția exercițiului și valoarea medie adăugată la 1 leu producție a exercițiului. Factorii cu influență indirectă de rang I care derivă producția exercițiului, care sunt fondul total de timp lucrat și productivitatea medie a

muncii. La rândul său, fondul total de timp lucrat este influențat de evoluția factorilor indirecti de rang II, numărul de salariați și timpul lucrat de fiecare salariat. Al doilea factor direct, valoarea medie adăugată la 1 leu producție a exercițiului, se dezvoltă în funcție de factorii indirecti structura producției și valoarea adăugată la 1 leu producție a exercițiului pe tipuri de produse.

Metodologia de analiză presupune aplicarea metodei substituțiilor în lanț:

$$\Delta VA = VA_1 - VA_0 = 945.730,00 \text{ lei}$$

Influența factorilor

1) Influența modificării valorii producției exercițiului

$$\Delta VA_{Qc} = (Qe_1 - Qe_0) \times \overline{va_0} = 545.400,00 \text{ lei}$$

1.1) Influența modificării fondului total de timp de muncă:

$$\Delta VA_T = (T_1 - T_0) \times \overline{wh_0} \times \overline{va_0} = 300.300,00 \text{ lei}$$

1.1.1) Influența modificării numărului mediu de personal:

$$\Delta VA_{Ns} = (\overline{Ns}_1 - \overline{Ns}_0) \times \overline{t_0} \times \overline{wh_0} \times \overline{va_0} = 216.450,00 \text{ lei}$$

1.1.2) Influența modificării timpului mediu pe angajat:

$$\Delta VA_{\overline{t}} = \overline{Ns}_1 \times (\overline{t_1} - \overline{t_0}) \times \overline{wh_0} \times \overline{va_0} = 83.850,00 \text{ lei}$$

1.2) Influența modificării productivității medii orare:

$$\Delta VA_{\overline{wh}} = T_1 \times (\overline{wh}_1 - \overline{wh}_0) \times \overline{va_0} = 245.100,00 \text{ lei}$$

2) Influența modificării valorii medii adăugate la 1 leu producție a exercițiului:

$$\Delta VA_{\overline{va}} = Qe_1 \times (\overline{va}_1 - \overline{va}_0) = 400.330,00 \text{ lei}$$

2.1) Influența modificării structurii producției:

$$\Delta VA_{g_1} = Qe_1 \times (\overline{va}_{rec} - \overline{va}_0) = 457.520,00 \text{ lei}$$

2.2) Influența modificării valorii adăugate la 1 leu producție pe tipuri de produse:

$$\Delta VA_{\overline{va}_1} = Qe_1 \times (\overline{va}_1 - \overline{va}_{rec}) = -57.190,00 \text{ lei}$$

Având în vedere sistemul de factori care a stat la baza analizei valorii adăugate (VA), precum și în conformitate cu necesitatea creșterii economice în condiții de eficiență sporită, o apreciere de ansamblu referitoare la dinamica acestui indicator trebuie să ia în considerare următoarele constatări: valoarea adăugată a înregistrat față de anul precedent o creștere cu 945.730,00 lei, adică în procente cu 32,77%. Creșterea valorii adăugate s-a datorat atât acțiunii favorabile a factorului cantitativ – valoarea producției exercițiului, cât și a factorului calitativ – valoarea adăugată la 1 leu producție exercițiului.

Explicarea și aprecierea argumentată a sensului și intensității acțiunii celor doi factori direcți asupra dinamicii valorii adăugate trebuie să ia în considerare atât conexiunile și mecanismele sistemului cauzal în care au fost antrenati, cât mai ales necesitatea creșterii economice în condiții de eficiență sporită. Influența pozitivă de 545.400,00 lei exercitată de către producția exercițiului asupra dinamicii valorii adăugate trebuie explicată în corelație cu contribuția avută de productivitatea muncii și fondul total de timp muncit. La creșterea valorii adăugate, au contribuit atât productivitatea muncii (245.100,00 lei), cât și timpul total lucrat având un impact pozitiv (300.300,00 lei). Factorii indirecti care au dus la evoluția pozitivă a fondului de timp lucrat sunt numărul mediu de salariați și numărul de ore/salariat. Indicele de creștere al valorii adăugate de 131,77% a fost superior indicelui de creștere a producției exercițiului (118,90%). Un asemenea decalaj dintre ritmul de creștere a celor doi indicatori confirmă că întreprinderea studiată și-a luat măsuri nu numai în ceea ce privește creșterea volumului fizic al producției, ci și în ceea ce privește raționalizarea consumurilor externe la nivelul minim care să permită păstrarea calității produselor finite.

Se constată că a crescut ponderea produselor cu o valoare adăugată la 1 leu producție în perioada luată ca bază de comparație mai mare decât media înregistrată la nivel de întreprindere în

baza de comparație, exercitând o influență pozitivă de 457.520,00 lei asupra valorii adăugate. Totodată, la principalele categorii de produse, valoarea adăugată la 1 leu producție a exercițiului a scăzut, situație nefavorabilă, reflectată într-o reducere a valorii adăugată cu 57.190,00 lei.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T2-10. Pe baza informațiilor din tabelul următor:

Nr. crt.	Indicatori	Prevăzut	Realizat
1	Producția exercițiului (Qe) mii lei	1.500	1.800
2	Consumuri intermediare	300	450
3	Numărul mediu de salariați (N)	80	72
4	Fondul de timp de muncă (Tm) - ore	192.000	180.000

Cu ajutorul analizei factoriale a valorii adăugate, influența modificării timpului mediu de muncă pe salariat asupra modificării valorii adăugate este în valoare de:

- a) 4,36 mii lei
- b) 45 mii lei
- c) -28,2 mii lei
- d) 3,68 mii lei

T2-11. În modelul de analiză a valorii adăugate, factorii de gradul I sunt:

- a) fondul de timp de muncă, productivitatea medie orară;
- b) valoarea producției exercițiului, valoarea adăugată ce revine la 1 leu producție a exercițiului pe produse;
- c) valoarea producției exercițiului, valoarea medie adăugată ce revine la 1 leu producție a exercițiului;
- d) fondul de timp de muncă, productivitatea medie orară.

Influența structurii producției vândute asupra cheltuielilor la 1000 lei CA este de:

- a) + 10,0 lei;
- b) - 9,5 lei;
- c) - 4,0 lei;
- d) + 4,0 lei;

T3-6. O firmă înregistrează următoarea evoluție a indicatorilor:

Indicele productivității zilnice a muncii = 97%

Indicele cifrei de afaceri = 104%

Indicele cheltuielilor aferente cifrei de afaceri = 106%

Situația semnifică:

- a) s-a redus fondul total de timp de muncă (zile-om) și a crescut eficiența alocării cheltuielilor aferente cifrei de afaceri;
- b) a crescut fondul total de timp de muncă (zile-om) și s-a redus eficiența alocării cheltuielilor aferente cifrei de afaceri;
- c) s-a redus numărul de salariați și a crescut nivelul cheltuielilor la 1000 lei cifra de afaceri;
- d) a scăzut numărul mediu de salariați, eficiența alocării cheltuielilor aferente cifrei de afaceri și ponderea acestor cheltuieli în total cheltuieli.

3.2. Analiza diagnostic a cheltuielilor variabile

Definiție

Cheltuielile variabile sunt acele cheltuieli a căror variație este dependentă de volumul activității economice.

3.2.1. Delimitarea cheltuielilor variabile

În categoria cheltuielilor variabile se cuprind acelea care își modifică mărimea (valoarea) în mod semnificativ o dată cu modificarea volumului fizic al producției.

Analizând cheltuielile variabile din punct de vedere al indicelui de variabilitate putem distinge: *cheltuieli variabile proporționale*, *cheltuieli variabile progresive*, *cheltuieli variabile regressive* și *cheltuieli variabile flexibile*.

- a) *Cheltuieli variabile proporționale* reprezintă valoarea acelor consumuri pentru producție și desfacere care se modifică direct proporțional cu volumul fizic al producției. În această categorie intră: valoarea consumului de materii prime și semifabricate, valoarea consumului de ambalaje pentru producție, amortizarea specifică determinată în sistemul cotelor proporționale pe unitatea de produs sau prestație, salariile lucrătorilor plătiți în acord simplu etc. Acestea constituie de fapt, *cheltuieli specifice sau tehnologice (de bază)*. Modificarea procentuală a cheltuielilor proporționale fiind egală cu modificarea procentuală a volumului fizic al

producției, rezultă pentru ele totdeauna un indice de variabilitate (I_v) egal cu 1. Cheltuielile de bază (tehnologice) sunt supuse acțiunii a două categorii de factori. O primă categorie, o constituie acei factori care determină scăderea cheltuielilor tehnologice: reducerea consumurilor specifice și respectiv normate prin reproiectarea ori miniaturizarea produselor (după caz), perfecționarea tehnologiilor de fabricație, promovarea unui regim rațional de economie, înlocuirea unor materiale mai scumpe cu altele mai ieftine, reducerea cheltuielilor de aprovizionare, modificarea normelor de muncă în urma creșterii productivității muncii. O altă categorie de factori sunt aceia care duc la creșterea cheltuielilor de bază și anume: creșterea prețurilor la materii prime, materiale și energie tehnologică, creșterea tarifelor de transport, creșterea tarifelor de salarizare, creșterea amortismentului specific etc. Acționând la intervale de timp, acești factori întrerup brusc proporționalitatea cheltuielilor de producție și, în primul rând, a celor de bază, și determină continuarea ei pe o altă treaptă; în aceste condiții cheltuielile de producție proporționale evoluează în salturi, descendente sau ascendente.

- b) *Cheltuielile variabile progresive* sunt expresia bănească a acelor consumuri productive, al căror ritm de creștere este superior ritmului de creștere al volumului fizic al producției care l-a ocazionat. Indicele lor de variabilitate este totdeauna supraunitar
- c) *Cheltuieli variabile degresive* sunt acelea care cresc o dată cu creșterea volumului producției, dar într-o proporție mai mică decât acesta. Cheltuielile degresive prezintă tendință de inerție, reacționând la modificări mai mari ale volumului producției, și nu la fiecare unitate nouă de produs, așa cum evoluează cheltuielile variabile proporționale; de exemplu: consumurile de materiale auxiliare, precum și alte cheltuieli de întreținere a spațiului productiv, salariile cuvenite lucrătorilor auxiliari, contribuțiile la asigurările datorate asupra acestor salarii etc. Indicele de variabilitate a cheltuielilor de producție degresive calculat după formula cunoscută este mai mare decât zero și mai mic decât 1.
- d) *Cheltuieli variabile regresive* cuprind acele cheltuieli care scad sensibil într-o perioadă dată de timp; în ipoteza că procesul de fabricație o dată declanșat se desfășoară normal, iar volumul fizic al producției obținute crește. Asemenea cheltuieli se întâlnesc în cazul: furnalelor înalte, în cazul centralelor electrice de termoficare și al oțelăriilor electrice care au fost revizuite la rece.
- e) *Cheltuieli variabile flexibile* Acest tip de cheltuieli evoluează neregulat în raport cu volumul fizic al producției. Caracterul evoluției lor se schimbă alternativ; astfel după o etapă în care se comportă proporțional cu volumul fizic al producției, apare o altă când evoluează degresiv, apoi o alta când evoluează progresiv ș.a.m.d. Asemenea cheltuieli de producție se întâlnesc în centralele termoelectrice și electrice de termoficare.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T3-7. Remunerarea personalului direct productiv este o cheltuială:

- a) fixă, aferentă activității extraordinare, intrând în calculul costului indirect;
- b) materială, fixă și intră în calculul costului indirect;
- c) materială, variabilă și intră în calculul costului direct;
- d) de exploatare, variabilă, intră în calculul costului direct.

3.2.2. Analiza factorială a cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri

Cheltuielile variabile la 1000 lei cifră de afaceri sunt definite ca parte a cheltuielilor de producție care se modifică în funcție de volumul fizic al producției care se modifică în funcție de volumul fizic al producției și care pot fi direct proporționale, progresiv variabile și regresiv variabile.

Pornind de la structurarea cheltuielilor întreprinderii, cheltuielile variabile la 1000 lei cifră de afaceri se determină după următoarea relație:

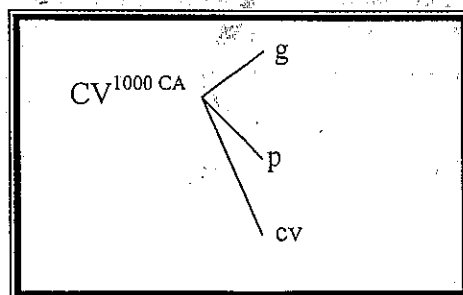
$$C_v^{1000} = \frac{\sum q_v c_v}{\sum q_v p} \times 1000$$

Aplicație privind analiza cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri

Tabel 1-7

Nr. crt.	Indicatori	Simb	Perioada precedentă	Perioada curentă
1	Cifra de afaceri exprimată în preț de vânzare	$\Sigma q_v p$	2.088.100	2.511.400
2	Cheltuieli variabile	CV	1.333.700	1.742.300
3	Volumul efectiv al cifrei de afaceri la preț prevăzut	$\Sigma q_{v1} p_0$		2.421.800
4	Volumul efectiv al cifrei de afaceri la cost variabil prevăzut	$\Sigma q_{v1} c_0$		1.543.400
5	Cheltuieli variabile la 1000 lei cifră de afaceri	C_v^{1000}	638,71	693,76

Pe baza tabelului de mai sus analiza factorială a cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri, se prezintă astfel:

$$\Delta C_v^{1000} = C_v^{1000}_1 - C_v^{1000}_0 = 55,04 \text{ lei}$$

1. Influența modificării structurii cifrei de afaceri:

$$\Delta g = \frac{\sum q_{v1} c_{v0}}{\sum q_{v1} p_0} \times 1000 - \frac{\sum q_{v0} c_{v0}}{\sum q_{v0} p_0} \times 1000 = -1,42 \text{ lei}$$

2. Influența modificării prețului de vânzare:

$$\Delta p = \frac{\sum q_{v1} c_{v0}}{\sum q_{v1} p_1} \times 1000 - \frac{\sum q_{v1} c_{v0}}{\sum q_{v1} p_0} \times 1000 = -22,74 \text{ lei}$$

3. Influența modificării cheltuielilor variabile pe unitatea de produs:

$$\Delta c_v = \frac{\sum q_{v1} c_{v1}}{\sum q_{v1} p_1} \times 1000 - \frac{\sum q_{v1} c_{v0}}{\sum q_{v1} p_1} \times 1000 = 79,20 \text{ lei}$$

În contextul sistemului factorial care a stat la baza analizei dinamicii cheltuielilor variabile la 1000 lei producție vândută exprimată în preț de vânzare (CA) precum și în conformitate cu

necesitatea creșterii economice în condiții de eficiență sporită, o apreciere de ansamblu referitoare la dinamica acestui indicator trebuie să ia în considerare următoarele constatări:

În perioada analizată s-a înregistrat o creștere a cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri de 55,04 lei, fapt determinat diferit de cei trei factori direcți, astfel:

- structura cifrei de afaceri a influențat în mod favorabil, contribuind la reducerea cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri cu 1,42 lei și care demonstrează că a crescut ponderea acelor produse cu cheltuieli prevăzute la 1000 lei mai mici decât cheltuiala medie programată la 1000 lei cifră de afaceri. Rezultă că întreprinderea a reușit să-și direcționeze eficient eforturile în vederea alegerii unei structuri mai bune a producției
- prețul de vânzare a influențat favorabil cu 22,74 lei ca urmare a îmbunătățirii calității producției și a valorificării condițiilor impuse de raportul cerere-ofertă
- influența cea mai puternică este determinată de costul variabil pe produs înregistrându-se o depășire de 79,20 lei, datorită modificării consumurilor specifice, a prețului de aprovizionare a materialelor și a forței de muncă precum și de acțiunea managementului întreprinderii.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T3-8. Modificările cheltuielilor variabile la 1000 lei cifra de afaceri, față de nivelul prevăzut, se explică prin influența următorilor factori în ordinea de analiza:

- a) structurii producției vândute, costului variabil pe unitatea de produse, prețului mediu de vânzare;
- b) volumul producției vândute, structura producției vândute, prețul mediu de vânzare;
- c) structurii producției vândute, prețului mediu de vânzare, costului variabil pe unitatea de produse;
- d) volumul producției vândute, costul producției vândute.

T3-9. Se cunosc următoarele date despre o întreprindere:

Nr. crt.	Indicatori	UM	Prevăzut	Realizat
1	Cifra de afaceri	lei	675.000	750.000
2	Cifra de afaceri recalculată	lei	-	720.000
3	Cheltuieli aferente cifrei de afaceri, din care:	lei	567.000	615.000
4	Cheltuieli variabile	lei	411.750	431.250
5	Cheltuieli fixe	lei	155.250	183.750
6	Cheltuieli variabile aferente cifrei de afaceri recalculate	lei	-	435.600

Influența modificării structurii cifrei de afaceri asupra cheltuielilor variabile la 1000 lei cifră de afaceri este de:

- a) +5 lei
- b) 8,7 lei
- c) 5 lei
- d) +12 lei

3.3. Analiza diagnostic a cheltuielilor fixe

Definiție

Cheltuieli fixe reprezintă acele cheltuieli care nu sunt legate de volumul producției în mod direct, și rămân la niveluri aproximativ stabile, indiferent de volumul producției.

3.3.1. Delimitarea cheltuielilor fixe

Cheltuielile fixe, cunoscute și sub denumirea de *cheltuieli convențional constante* sunt acelea a căror mărime absolută rămâne relativ neschimbată, sau se modifică în cazul creșterii sau micșorării volumului producției, dar în proporții neînsemnate. În această grupă se cuprind de exemplu: cheltuielile cu amortizarea mijloacelor fixe (calculată după metoda liniară) sau chiriile plătite pentru acestea, salariile personalului de conducere, tehnic economic, de altă specialitate, administrativ și de deservire a secțiilor și a întreprinderii, plătit în regie, contribuțiile la asigurările sociale datorate asupra acestor salarii, cheltuielile P.T.T.R., sumele plătite pentru abonamente, cărți, reviste și alte publicații de specialitate, materiale pentru întreținerea și curățenia clădirilor, primele de asigurare etc.

Mărimea cheltuielilor fixe depinde de *totalitatea factorilor economici organizatorici*, prin care se transpun în fapt funcțiunile unei întreprinderi având o anumită capacitate de producție, precum și durata perioadei de timp, pentru care se calculează ele (factorul timp); mărimea acestor cheltuieli constituie deci o funcție a factorilor amintiți și se exprimă prin relația: $CF = f(T)$ în care T reprezintă o totalitate de factori.

Pentru exprimarea numerică a comportamentului cheltuielilor față de modificarea volumului producției care le-a ocazionat, se utilizează *indicele de variabilitate a cheltuielilor*.

În cazul unei cheltuieli de producție oarecare, indicele de variabilitate se calculează folosind una dintre formulele:

$$I_v = \frac{\frac{Ch_1 \times 100}{Q_1 \times 100} - 100}{\frac{Ch_0}{Q_0} - 100} \quad \text{sau} \quad I_v = \frac{\frac{Ch_1 - Ch_0}{Ch_0} \times 100}{\frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \times 100}$$

în care:

Ch_1 – suma absolută a unei cheltuieli de producție oarecare, în perioada curentă

Ch_0 – suma absolută a aceleiași cheltuieli în perioada precedentă (de bază)

Q_1 – volumul fizic al producției în perioada curentă

Q_0 – volumul fizic al producției în perioada precedentă (de bază)

Acest indice se calculează deci ca raport între modificarea procentuală a cheltuielilor în cauză și modificarea procentuală a volumului fizic al producției care le-a ocazionat

Indicele de variabilitate al unei cheltuieli de producție oarecare rămâne în permanență același.

Definind cheltuielile fixe sau constante, potrivit comportamentului pe care-l au față de modificarea volumului fizic al producției, trebuie arătat că acestea sunt cheltuieli de producție și de desfacere care au indicele de variabilitate zero.

În genere, aceste cheltuieli sunt determinate de capacitatea de producție a întreprinderii.

Structura, respectiv compoziția totalului lor, diferă de la o unitate la alta în funcție de factorii care-i determină capacitatea și de apartenența întreprinderii la o anumită ramură industrială.

Cel mai adesea, mașinile și instalațiile, precum și suprafețele de producție participă cu o cotă parte predominantă la cheltuielile fixe sau de capacitate; urmează apoi cheltuielile de întreținerea structurilor, precum și o serie de alte cheltuieli legate de organizarea, administrarea și conducerea producției.

Deși, prin definiție masa cheltuielilor fixe ar trebui să fie aceeași, în practică se disting: *cheltuieli fixe propriu-zise* și *cheltuieli relativ fixe*.

- a) *Cheltuieli fixe propriu-zise* sunt acelea a căror mărime rămâne constantă, indiferent dacă, în cadrul unei capacități de producție date, volumul producției crește sau scade. În această categorie se cuprind în primul rând amortizările, cheltuielile de întreținere în stare de funcționare, abonamentele radio și taxele de radioficare, serviciile unităților de depanare și întreținere a mașinilor electronice de calcul, primele de asigurare, taxele de verificare și marcarea a aparatelor de măsurat și cântărit, taxele de canal și salubritate, contribuția anuală la Camera de Industrie și Comerț, impozitul pe clădiri, etc.
Este deci, evident caracterul rigid al acestor cheltuieli.
- b) *Cheltuieli relativ fixe* sunt formate din acele cheltuieli de producție care manifestă o sensibilitate mai mare față de modificarea volumului fizic al producției, respectiv în raport cu măsura în care este utilizată capacitatea de producție a întreprinderii. Din această categorie fac parte, salariile personalului de conducere, tehnic, economic și de altă specialitate, administrativ și de deservire a secțiilor și a întreprinderii, cota de asigurări sociale datorate asupra acestor salarii, alte sarcini calculate asupra lor, cheltuielile cu protecția mediului înconjurător, furniturile de birou și alte cheltuieli administrativ-gospodărești.

În general, cota de cheltuieli care revine pe unitatea de produs, depinde de suma lor absolută și de volumul fizic al producției fabricate de întreprindere.

În principiu modificarea volumului fizic al producției nu influențează totalul cheltuieli fixe; în schimb, creșterea volumului fizic al producției determină reducerea cotei-părți ce revine pe unitatea de produs, după cum scăderea acestuia atrage după sine majorarea cotei de cheltuieli fixe pe unitatea de produs.

Dependența dintre cheltuielile fixe și gradul de folosire a capacității de producție devine vizibilă printr-o observare de lungă durată. Astfel la un grad mai mic sau mai mare de ocupare a unei capacități de producție date, totalul (nivelul) cheltuielilor fixe propriu-zise rămâne în principiu neschimbat. Cheltuielile relativ fixe se modifică însă pe total, într-o anumită măsură, în funcție de gradul de ocupare a capacității de producție a întreprinderii; mărimea lor absolută crește deci un grad mai mare de utilizare a capacității de producție.

În ansamblul lor, cheltuielile de producție fixe se modifică însă ca mărime absolută dacă are loc extinderea respectiv, restrângerea capacității de producție a întreprinderii. Capacitatea de producție a întreprinderii înregistrează în astfel de cazuri un salt care poate fi ascendent (în cazul extinderii) sau descendent (în cazul micșorării sale).

3.3.2. Analiza factorială a cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri

Eficiența cheltuielilor fixe se apreciază prin nivelul lor la 1000 lei venituri din exploatare sau cifră de afaceri.

Cheltuielile fixe la 1000 lei cifră de afaceri se determină după următorul model:

$$CF^{1000} = \frac{CF}{\sum q_v p} \times 1000$$

în care:

CF – suma cheltuielilor fixe

$\sum q_v p$ - cifra de afaceri

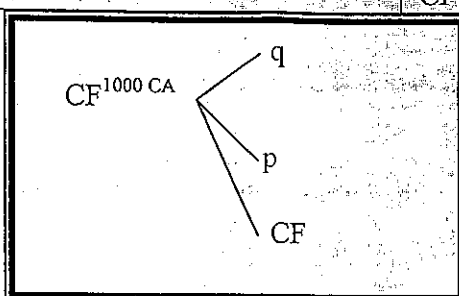
CF^{1000} - cheltuieli fixe la 1000 lei

Aplicație privind analiza cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri

Aplicație privind analiza cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri

Tabel 1-8
lei

Nr. crt.	Indicatori	Simb	Perioada precedentă	Perioada curentă
1	Cifra de afaceri exprimată în preț de vânzare	$\Sigma q_v p$	2.088.100	2.511.400
2	Cheltuieli fixe	CF	199.000	181.600
3	Volumul efectiv al cifrei de afaceri la preț prevăzut	$\Sigma q_{v1} p_0$	-	2.421.700
4	Cheltuieli fixe la 1000 lei cifră de afaceri	CF^{1000}	95,30	72,31

Pe baza datelor din tabelul de mai sus analiza factorială a cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri, se prezintă astfel:

$$\Delta CF^{1000} = CF_1^{1000} - CF_0^{1000} = -22,99 \text{ lei}$$

1. Influența modificării volumului fizic al producției vândute:

$$\Delta q_v = \frac{CF_0}{\Sigma q_{v1} p_0} \times 1000 - \frac{CF_0}{\Sigma q_{v0} p_0} \times 1000 = -13,13 \text{ lei}$$

2. Influența modificării prețului de vânzare:

$$\Delta p = \frac{CF_0}{\Sigma q_{v1} p_1} \times 1000 - \frac{CF_0}{\Sigma q_{v1} p_0} \times 1000 = -2,94 \text{ lei}$$

3. Influența modificării sumei cheltuielilor fixe:

$$\Delta CF = \frac{CF_1}{\Sigma q_{v1} p_1} \times 1000 - \frac{CF_0}{\Sigma q_{v1} p_1} \times 1000 = -6,93 \text{ lei}$$

Aprecierea eficienței cheltuielilor fixe se realizează prin determinarea indicilor de creștere a celor doi indicatori. Astfel, creșterea mai rapidă a cifrei de afaceri față de cheltuielile fixe ($I_{CA} > I_{CF}$) conduce la micșorarea cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri față de nivelul prevăzut.

În perioada analizată se observă o reducere a cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri cu 22,99 lei situație reflectată de analiza factorială a elementelor, astfel:

- creșterea volumului fizic al producției cu 15,97% a condus la micșorarea cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri cu 13,13 lei
- creșterea prețului de vânzare cu 3,7% a contribuit în mod favorabil la diminuarea cheltuielilor cu 2,94 lei,
- diminuarea cheltuielilor fixe cu 8,74% a avut ca efect scăderea cheltuielilor fixe la 1000 lei cifră de afaceri cu 6,93 lei.

Pentru a asigura în continuare o reducere a cheltuielilor la 1000 lei cifră de afaceri, managerii întreprinderii trebuie să adopte măsuri de creștere a gradului de utilizare a capacităților de producție, concomitent cu găsirea de noi posibilități de reducere a sumei cheltuielilor fixe. Ca atare, trebuie identificate cauzele care au generat creșterea cheltuielilor fixe și în urma analizei acestora se vor adopta măsurile corespunzătoare pentru sporirea eficienței întregii activități.

Cheltuielile fixe ca sumă pot înregistra creșteri ca urmare a unor schimbări ale sistemului de salarizare, ale sistemului de amortizare, a măririi salariilor, determinată de rata inflației.

Test de autoevaluare – Scrieți răspunsurile în spațiile libere din chenar

T3-10. Pe baza indicatorilor:

Nr. crt.	Indicatori	Prevăzut	Realizat
1.	Cheltuieli fixe (mii .lei)	1.000	1.245
2.	Cifra de afaceri (mii. lei)	4.000	4.485
3.	Cifra de afaceri recalculată (mii. lei)	x	4.613
4.	Cheltuieli fixe la 1000 lei CA - lei	250	277,5

Să se determine care a fost influența producției vândute asupra cheltuielilor fixe la 1000 lei:

- a) – 22,2. lei
- b) – 17,5 lei;
- c) + 25,3 lei;
- d) – 33,2 lei.

T3-11. Cheltuielile fixe sunt:

- a) cheltuieli care nu depind direct de volumul producției;
- b) cheltuieli care nu depind direct de nivelul cifrei de afaceri;
- c) cheltuieli care nu depind direct de volumul valorii adăugate;

Răspunsuri la testele de autoevaluare